





Foto: Christian Olstad

# Årets lærlingkull på OPPHEI

## Innhold

Nr 3 - oktober 2018 Årgang 50

Ledern har ordet .....	4
Redaktøren .....	5
Klubber og avdelinger .....	6
<b>Tema: Etterutdanning</b>	
Tema: Etterutdanning .....	8
kampen om kunnskapen .....	9
Dag Thoresen til HBU .....	12
Ny faglig leder på HBU .....	14
Bedriftsinterne kurs .....	15
Nytt fra HBU .....	18
<b>Diverse</b>	
Årets lærlinger ved Opphei .....	22
Heiscup .....	24
<b>Politikk, arbeidsliv og samfunn</b>	
Streiken på Orona er avsluttet .....	30
Traftec streiken .....	32
Ramunas saken .....	33
Er det kun tørke som ga høye strømpriser .....	34
EUs arbeidsmarkedsbyrå .....	35
<b>Minneord</b>	
Ole Skog 1922-2018 .....	36
<b>HMS</b>	
Gjennomgående krav til opplæring .....	38

### BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØREN  
SCHWEIGAARDS GATE 34 F, OPPGANG 2, 0191 OSLO  
TELEFON: 22 17 45 50 TELEFAX: 22 17 45 53 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGIT.  
GRAFISK PRODUKSJON: 07 MEDIA. OPPLAG: 1200  
REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 26. SEPTEMBER 2018  
NESTE DEADLINE: 15. NOVEMBER 2018



## Leder'n har ordet

En lagseier! Kampen om tariffavtale på Orona er vunnet! Etter to måneder streik kunne man den 13. juli konstatere at det var enighet mellom klubb og bedrift! Kravene var i utgangspunktet klare: Tariffavtale, innleieavtale og opplæringsavtale. Når både Kone, Otis, Schindler og Thyssen har det samme, skulle det bare mangle at Orona fikk det samme konkurransegrunnlaget.

17 montører (ble 19 etterhvert) tok den modige avgjørelsen å gå til det streik da bedriften nektet de tariffavtale. Det krever mye mot å gå til konflikt på denne måten. Det er noe helt annet enn for eksempel å streike kollektivt for forbedringer i tariffavtalen. Likevel viste heismontørene at vi er sterke selv om man kun streiker på én bedrift. Vi viste at vi er samla, vi viste hva vi kan få til når vi står side ved side skulder til skulder! HMF har også fått to nye medlemmer på Orona etter at seieren ble et faktum, velkommen!

Jeg vil gjerne takke alle som har vært med og bidratt i kampen. Det var mange som sto streikevakt fra tidlig, tidlig morgen til seint på kvelden. Denne seieren hadde ikke vært mulig uten at hele foreninga var med og bidro. En spesiell takk skal også rettes til heismontørene i Tromsø som var villige til å gå til sympatistreik til støtte for sine kamerater i kamp i Orona.

Orona er til stede i flere land i verden, og etter det jeg har forstått fra andre forbund internasjonalt, er det få organiserte og således ingen nasjonale tariffavtaler i andre land - utenom Norge. Da er det selvfølgelig ekstra moro når HMF nå blir invitert til land i verden for å innlede og lage strategier på hvordan man skal ta inspirasjon fra kampen i Norge for så å føre kampen for organisering videre i sitt eget land!

Heiscupen ble igjen et vellykket arrangement, og Trønderheis stakk av med 1.premien i år! I år ble cupen arrangert i York, neste år blir det heiscup i Krakow! Vi sees der!

Markus Hansen



### Markering foran Stortinget

Til støtte for fremmedarbeidere som får en dårlig behandling etter arbeidsulykker.

Torsdag 8. november kl. 15.00

### Skal du bytte bedrift eller jobbe utenbys?

Ta da kontakt med tillitsvalgt i den klubben hvor du skal jobbe

## REDAKSJONEN SEPTEMBER 2018

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG | REDAKSJONEN: EDMUND BERGET, JOHNNY LEO JOHANSEN, MARTIN GRANSETH, CHRISTIAN OLSTAD, ODD JACOBSEN OG BJØRN-TØRE EGEBERG | FORSIDE: CHRISTIAN OLSTAD

En bransje i stadig utvikling krever at heismontøren hele tiden holder seg oppdatert med utviklingen. Derfor har vi en avtale i Overenskomsten som sier at alle fagmontører skal tilbys minimum en ukes frivillig etterutdanning som er relevante for faget og praktisk rettet. Kurs som holdes i regi av bransjens eget utdanningscenter, HBU. Dette kom ikke av seg selv som du kan lese mer om i dette nummeret av Heismontøren

Noe annet som er unikt i vår bransje er Heiscupen som i år ble avholdt i York. Det hele arrangeres av Heismontørens Fagforening. Her samles medlemmer og andre fra hele landet på tvers av bedriftene for å spille fotball og ha sosialt samvær. Det at vi som forening har klart å holde liv i denne tradisjonen kan ikke kalles annet en enestående.

Det er også enestående å se det samholdet og støtten som var da den ferske klubben på Orona streiket for sin rett til tariffavtale. Med det resultatet at det ble full seier.

Samhold er det som kjennetegner denne fagforeningen. En forening som er bygd opp av aktive medlemmer og flinke folk. Bautaen Ole Skog som nylig gikk bort for å nevne en. Nyere generasjoner kjenner trolig ikke han. Men ildsjeler som han har vi som forening mye å takke for.

God høst!

Tor-Erik, redaktør



Oronagutta ble på banketten hedret som årets tariffkjemper, men på banen måtte de se seg slått i jumbofinalen mot AddSecure.



# FULL FART I REBERKLUBBEN

**BEDRIFTEN HAR SOLGT BRA MED HEISER, OG MONTØRENE SKRUR METER PÅ METER MED HEIS. MED STOR ARBEIDSMENGDE I DE FLESTE AVDELINGER SER VI IKKE UT TIL Å BLI ARBEIDSLEDIGE MED DET FØRSTE.**

**TOR-ERIK LUNDBERG**

Oslo er nok den avdelingen med det største trykket. Blant store pågående anlegg kan det nevnes blant annet Campus Ås, Orkla City, Hotellet The Hub, det nye Munch museet og Ammerud borettslag. På sistnevnte slutføres den siste av 24 heiser i disse dager. Bedriften har også en stor serviceportefølje, så her er det mer enn nok å henge fingrene i for alle. Offshoreavdelingen har nok arbeid på plattform, i tillegg til oppdrag på verft i blant annet Tyrkia og Vietnam.

Oslo avdelingen har hatt hjelp fra flere avdelinger samt innleie fra Schindler i både Litauen og Slovakia. En ryddig avtale om innleie er inngått mellom klubb og bedrift, og klubben ser til at de innleide får det de har krav på. Siden de innleide ikke har godkjenning for å montere selvstendig i Norge, så jobber de sammen med montørene i avdelingen.

Selv om klubben har argumentert for et større inntak av lærlinger, har bedriften kun ansatt tre nye lærlinger i år. De nye lærlingene er Tommy Haugstulen (Oslo), Henrik Smerud (Oslo) og Ludvik Johannessen (Sandefjord). Christopher Solheimdal er ansatt som helper på styrt opplæring i Molde. I tillegg er Per Kristian Aarseth ansatt som montør i samme avdeling. Per Kristian var tidligere ansatt i Kones avdeling i Ålesund. Vi ønsker de alle velkommen til bedriften og Reberklubben.

Stor arbeidsmengde betyr ikke mindre aktivitet i klubben. Det er nok å følge opp av pågående saker, innleie

*Clarion Hotel The Hub (tidligere Hotel Christiania) i Biskop Gunnerus' gate 3 like ved Oslo Sentralbanestasjon er planlagt å stå ferdig i mars 2019. Her monterer Schindler flere heiser.*

og lokale forhandlinger som nylig ble ferdig. Her ble det blant annet en økning av ITP opp til 7 % samt et lønnstillegg på kroner 9,60. I klubben sentralt skal serviceutvalget i løpet av høsten sette seg ned sammen med bedriften for å diskutere veien fremover. I Oslo skal klubben denne høsten gjenta suksessen med Ungdomskonferanse for de under 40 år, dette for å kunne diskutere klubb og foreningsarbeid. Nå ser vi frem mot høstens Reber Konferanse som er planlagt den 4. og 5. november på Linne Hotel i Oslo. Her vil det bli lagt opp til gode diskusjoner.

Vi har god tradisjon for vernearbeid i klubben, og høstens vernekonferanse er under planlegging. Fokuset på helse, miljø og sikkerhet må fortsatt ivaretas til tross for stor arbeidsmengde slik at vi alle «ses i morgen». Ta vare på deg selv og kollegaene dine. Benytt deg av verneombudet dersom forholdende på arbeidsplassen ikke er som det skal.

Til slutt vil vi gratulere trønderne med seieren i årets heiscup. Men puss pokalen, for i Krakow skal den hjem til Reberklubben! Så fort slitasjeskadene etter årets heiscup er helet, starter oppkjøringen mot heiscup 2019.

# HMF ØSTFOLD

**FRANK SIG HANSEN**

Her noen ord fra HMF Østfold høsten 2018. For de fleste går dagene som vanlig. Vi ser at bedrifter som Heiskompaniet og Modum begynner å ta andeler i området. Når det gjelder arbeidssituasjonen generelt ser det bra ut for de fleste bedriftene, og det ser ut som det er bra med aktivitet i området.

## KONE

Kone kunne gått hatt litt mer på service. På nymontasje er det litt stille nå på grunn av at flere anlegg er utsatt. Det ser bra ut 1. halvår 2019.

## GM-HEIS

GM-Heis har generelt mye å gjøre. I Østfold trenger de mer å gjøre på service.

## SCHINDLER

Reber Schindler har mye å gjøre på nymontasje og de får hjelp fra montører fra andre avdelinger. Det er bra med ordre for 2019. På service er det jevnt med arbeid

## OTIS

På Otis er det mye å gjøre både på service og nymontasje, så det ser bra ut med arbeide fremover.

## AKTIVITET I HMF ØSTFOLD

Årets sommeravslutning hadde vi på Rudskogen med gokart kjøring. På seierspallen i B-finalen kom Vidar Nielsen (Kone) på første plass, Trond Bjønnes (Otis) på andre plass og Trygve Bekkevold (Kone) på tredje plass. A-finalen ble dominert av Otis med Stian Pedersen på første plass, Tomas Kaumer på andre plass og Erik Brostrøm tredje plass. Etter Rudskogen reiste vi tradisjonen tro hjem til Vidar Nielsen (Kone) hvor vi avholdt halvårsmøte med sosialt samvær.

Orona saken har også opptatt oss i Østfold. Vi har ved et par anledninger møt på markeringer på Brunstad. På halvårsmøtet i HMF Østfold orienterte Lars Gjørn om Orona streiken.

Det ble på halvårsmøtet avholdt et valg frem til vi skal ha årsmøte i avdelingen. Det nye styret består av: Frank Sig Hansen (Kone) som leder. Vidar Fossum (Schindler), Erik Brostrøm (Otis) og Ole Andres Henriksen (GM-Heis) som styremedlemmer frem til årsmøtet.

Til slutt vil vi fra HMF Østfold ønske alle en god høst.

Frank.

Redaksjonen inviterer alle til å skrive fra sin klubb eller avdeling. Neste deadline er 15. november



f.v; Kaumer, Pedersen og Brostrøm.



# TEMA: Etterutdanning

EN NÅ PENSJONERT HEISMONTØR SA EN GANG LITT HUMORISTISK AT EN KIRURG VAR HELDIG SOM BARE HADDE EN KROPP Å FORHOLDE SEG TIL, MENS HEISMONTØREN DERIMOT HADDE FLERE HUNDRE FORSKJELLIGE HEISTYPER. UTEN SAMMENLIGNING FORØVRIG SÅ VAR DET LITT RETT MED TANKE PÅ SPEKTERET.

TOR-ERIK LUNDBERG

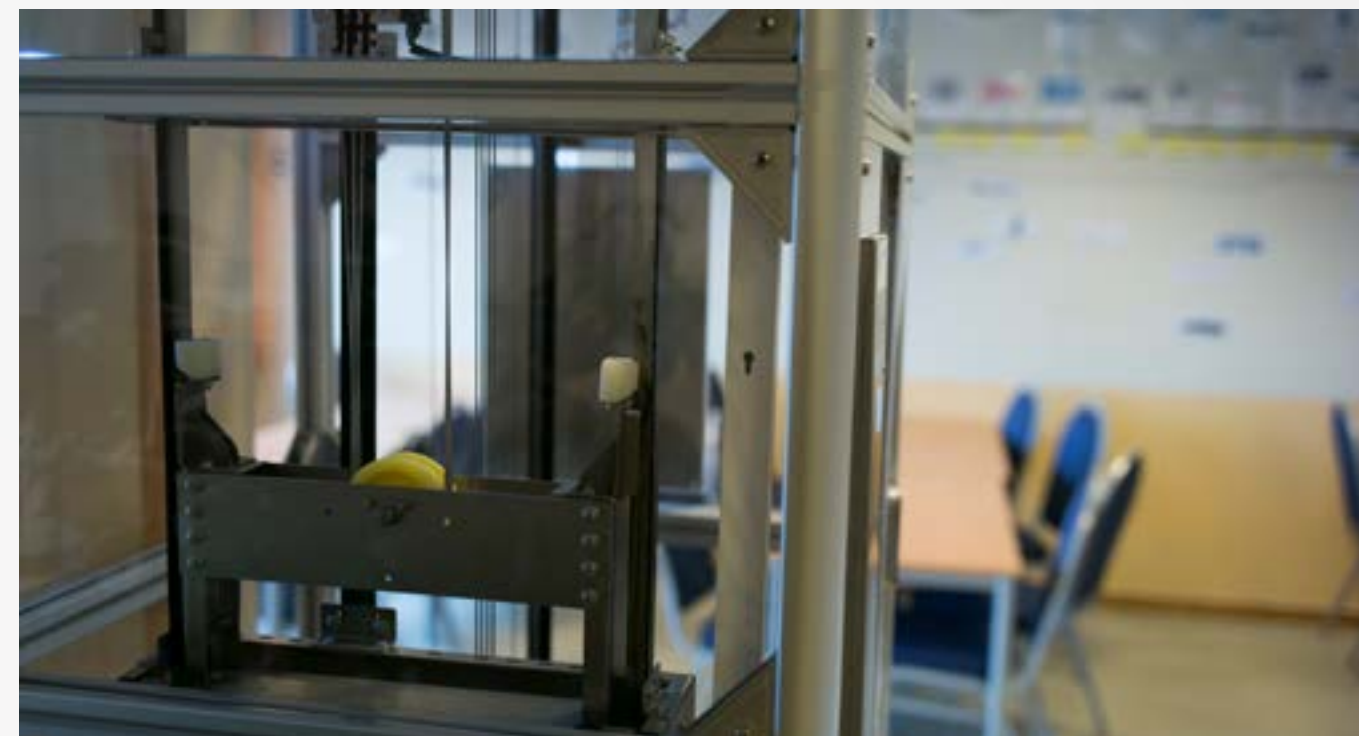
▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Den teknologiske utviklingen fra den eldste heisen i Norge som fortsatt er i drift og frem til dagens typegodkjente heiser med sine særegne løsninger og elektroniske styringer er enorm. Utviklingen stopper ikke der. Selv om grunnprinsippet på en heis er lik, er det allikevel avgjørende at heismontøren til enhver tid holder seg oppdatert på utviklingen av både bedriftens egne produkter og fremmedfabrikat. Dette er også i tråd med Arbeidsmiljøloven hvor det står at alle arbeidstakere skal få den opplæring som er nødvendig. Stor fagkunnskap sikrer at hver enkelt heismontør opplever stor mestring i sitt arbeid, og bidrar til at jobben blir utført på en effektiv, trygg og sikker måte. Det handler også om å bevare faget.

Hvordan oppstod bransjens kurssetter (HBU), og hva tilbys av lokale kurs på bedriftene. Dette har redaksjonen sett nærmere på i dette nummeret av Heismontøren.



Dette er i følge NHK og OHK den eldste heisen i Norge som fortsatt er i drift. Den befinner seg på Stortorvet 5 i Oslo og er bygd i 1898. Det finnes noen andre heiser i for eksempel Slottstallen uten klar identifikasjon av alder opplyses det.



Simulator av en heissjakt på spiserommet på HBU.

## KAMPEN OM KUNNSKAPEN

DET ER I ÅR 30 ÅR SIDEN HBU BLE HALT I LAND, OG 20 ÅR SIDEN OPPHEI BLE FØDT. EN SANN GAVE TIL FAGET, MONTØRENE OG HEISBRUKERNE.

CHRISTIAN OLSTAD CHRISTIAN OLSTAD/HMF ARKIV

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Heismontører fra fjerntliggende byer og gravgrendte strøk kommer en gang i året inn til Oslo. For ei uke. De skal på kurs på Karihaugen. Heisbransjens utdanningscenter er en selvfølge for oss alle i dag. En institusjon av en gave vi har fått av Gerhardsen eller noe? For at den norske stat ville opprettholde en faglig kompetanse, stolthet til faget og dermed sikkerhet i landets byggs heisinnretninger? Hvorfor ikke? Det høres jo rimelig ut, logisk ut at en skulle tenke i de baner?

HBU er et initiativ fra HMF og heismontørene selv. Det er kjempet frem gjennom lønnsoppgjør. Lønnsøkning, firmabiler og forsikringer er nedprioritert til fordel for dette kompetansesenteret. I lønnsforhandlingene i 1986 ble det inngått en avtale om å erstatte de lokale tillegg mot frie forhandlinger. Dette forutsatt at arbeidsgiverne skulle samarbeide med HMF om dannelsen av et etterutdanningscenter. Da arbeidsgiverne så ut til å være litt forvirret i forhold til den inngåtte avtalen, og forsøkte å forsømme de nyervervede pliktene

sine, så ikke heismontørene annen råd enn å aksjonere. Og sånn hadde det seg at det ble gjennomført en gåsakte-aksjon fra mars '87 til januar '88. En bitter, hard og lang kamp. Refereres til som en «kald krig», hvor skitne knep ble tatt i bruk fra bedriftenes side. Heismontører ble satt opp mot både funksjonærer og kunder. Fra HMF sin side ble det spilt på motsetninger mellom arbeidsgiverne, eller forsøkt i hvert fall. Resultatet, en avtale om et felles styrt, felles etterutdanningscenter.





Heismontører på kurs, HBU i 2004.

#### I KAMPENS HETE

Det var store prosjekter over hele landet, Otis hadde et stort anlegg på Aker Brygge og Schindler var sterkt presset i Telemark. Schindlers Prosjekt på Mule alders- og sykehjem i Porsgrunn fikk god dekning i den lokale avisen. Gjennom Porsgrunns Dagblad pågikk en ordkrig mellom Tormod Nyberg, direktør i Schindler og John Walderhaug som var vikarierende tillitsmann (lokal tillitsmann, Tor Moen, hadde ferie). Nyberg påstod det var aksjoner, Walderhaug nektet. Nyberg mente at spørsmålet om Kongelig res. og etterutdanning skulle vente til neste tariffoppgjør og at det var lovstridig å «gå-sakte», samt å nekte overtid. Han vurderte å bringe aksjonen inn for arbeidsretten.

I Porsgrunn og Skien var det for tiden så stort trøkk at det var tilreisende arbeidskraft en masse. To tilreisende måtte hjelpe Tor Moen på Mule, da ledelsen syntes det gikk for tregt

der. De tilreisende supermontørene monterte to dører på ei uke sies det. Og den meriterte av dem, retorikeren, raus som han var, lå på regning og reiv i middag på gutta på hotellet der han bodde. Fuktige kveldstimer gikk med på å diskutere hvordan de skulle få overlevert heisene uten heisstoler. Da montasjesjef Magne Jensen konfronterte han med at han hadde spist fem middager på en dag svarte han bare tilbake «du veit da vel faen ikke hvor sulten jeg er!».

Situasjonen hadde dessuten tilspisset seg ytterligere i Porsgrunn. Den tilreisende Rune Larsen hadde fått nekt av lokal avdelingsleder i

Porsgrunn om å følge opp et møte med banken i Oslo, på en fredag. Tor Moen, lokal tillitsvalgt poengterte at Larsen jo hadde en avtale med sin formann i Oslo så da måtte det være greit. Det var avdelingslederen uenig i. Og Porsgrunns Dagblad var på saken. Senere ble Moen kalt inn til et møte på hovedkontoret i Vennesla av direktør Nyberg for å svare på «feilskrevne» timesedler. Personalsjefen, daværende FO sjef og avdelingsleder fra Porsgrunn skulle også være med, så Moen tenkte at her var det greit å ta med en kollega fra avdelingen. Møtet begynte med at FO-sjefen leste fra ei liste på ca. 20 anklagepunkter. Moen avbrøt og ba om å få se

**HBU er et initiativ fra HMF og heismontørene selv. Det er kjempet frem gjennom lønnsoppgjør.**

«agendaen» for møtet, hadde hodet med seg og skjønte at dette handlet om den banksaken som dukket opp på nedre halvdel. Ikke noen av de andre punktene på lista. Personalsjefen bekreftet dette, så da kunne de gå rett på sak. Nyberg mente at Tor Moen hadde gått utover sitt mandat som tillitsvalgt og tatt over avdelingen ved å sende folk til Oslo etter eget ønske. Avdelingslederen slet med hukommelsen (det gjorde han fortsatt da jeg ringte og spurte om jeg kunne bruke navnet hans i artikkelen). Bedriftens menn var knallharde og stod på sitt, de mente at Moen hadde gått langt over streken og at dette var oppsigelsesgrunnlag. Moen foreslo å ringe med de andre gutta som var tilstede ved bankmøtet. Porsgrunns avdelingsleder begynte nå å få tilbake husken. Klubben snakket om trakasseringssak mot lokal tillitsvalgt. Avdelingslederen rettet opp i misforståelsen og Moen gikk fri. Larsen kom seg i banken. Tor Moen var da allerede sterkt presset



Tor Moen var aktiv under etableringen av HBU.

av bedriften for uanstendig bruk av «tillitsmannstimer».

#### PÅ Plass

Det var ikke før 5. juni 1991 at vedtektene til HBU ble signert. Stiftelsen trådte i kraft 3. august året før og står oppført med følgende formål:

«Gjennom utdanningstiltak å sørge for at det faglige kompetansenivå blant de ansatte innen heisbransjen holder følge med den tekniske og faglige utvikling.»

19. september 1988 gikk altså det første kurset av stabelen på Karihaugen i Per Kroghs vei 4. Det ble den

gang kurset i elektronikk og digitalteknikk (hva det måtte bety på den tiden?). De to første ansatte var Ole Skog og Kirsten Ellingsen. Skog, med sin tunge ballast i faget og fra foreningen var daglig leder, Ellingsen styrte kontorarbeidet. Kapasiteten lå på 500 elevuker i året, som er naturlig å tippe var ganske i tråd med antall organiserte på den tiden. Det var også muligheter for å dekke et opplæringsbehov for lærlinger i Per Kroghs vei allerede da.

Kilder: HMF historiebok «Meningsløst god» av Jørn Magdahl, Porsgrunns Dagblad, Tor Moen og Rune Larsen



Elektrikerne streiket i omkring to måneder sommeren 1996 for kravet om rett til etter- og videreutdanning, uten å få noe stort gjennomslag. Foto: Aftenposten.



# Dag Thoresen til HBU

**DAG THORESEN ER NY STYRELEDER I HEISBRANSJENS UTDANNINGSSENTER (HBU). FRISKE KOSTER PLEIER Å HA STORE PLANER OG STRÅLENDE VISJONER. HEISMONTØREN TOK EN PRAT MED DAG.**

PRIVAT BJØRN TORE EGEBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Dag Thoresen er 50 år, han og kona har 4 barn og 4 barnebarn. Han er heismontør og elektriker gruppe L. I tillegg har han tatt en Bachelorgrad i PR- og kommunikasjonsledelse på BI, men det kommer vi tilbake til.

Da han hadde bestått Gruppe L fagprøven i 1991 ble Dag valgt som leder i YLI (yrkesskoleelevenes og lærlingenes interesseorganisasjon). – Jeg krangla mye med undervisningsminister Gudmund Hærnes om Reform -94 som vi mente var alt for teoretisk, og lite praktisk retta, minnes Thoresen. Det er altså ikke første gang han engasjerer seg i opplæring.

Han begynte som hjelper i Uniheis i 1995, tok fagbrev der og gikk over til KONE i Fredrikstad i 1998. Han har vært klubbleder på Uniheis, streikeleder og styremedlem i HMF Østfold. Dessuten satt han i klubbstyret på KONE, og i forhandlings-

utvalget på KONE og i foreninga. – jeg var nestleder i foreninga i to perioder, og representerte foreninga i arbeidet med ny læreplan og utforming av fagprøven. Min kjeppest var at både heismontasje og service/rep skulle testes på prøven, forteller Dag.

I 2008 fikk Dag problemer med skuldre og andre ledd i kroppen, blei langtidssjukt, og så ikke for seg å fortsette i sjakta. Derfor valgte han en helt ny retning i livet, og søkte på PR og kommunikasjonsledelse på BI. Han fullførte med diplom for beste student på kullet. – Det vokste ikke jobber på trærne for en som har erfaring fra heissjakter og fagforeninger. Jeg ville bidra til å forandre verden, men endte med å jobbe i Safetel AS som heisalarmansvarlig, forteller han med glimt i øyet. Selskapet heter i dag Addsecure og har vokst fra å være et norsk tekno-

logifirma, til å være et amerikansk selskap med avdelinger i flere land. – Jeg er godt fornøyd med jobben, det er en blanding av salg, support, og ute i sjakta sammen med heismontører rundt om i landet, forklarer styrelederen.

Thoresen påstår at han har deltatt på alle kurs han har blitt innkalt til, i dag er det kun FSE kurs. – I jobben som heismontør deltok jeg på mange kurs på HBU, og jeg har i stor grad vært fornøyd med det senteret leverer, forteller Thoresen. Det er viktig å huske at HBU – de som jobber der og bidrar der – gjør en kjempebra jobb med å arrangere kurs som de aller fleste er godt fornøyde med. Det er et unikt fagtilbud om etterutdanning som mange misunner oss, understreker den nye styrelederen.

Etter at Thoresen ble valgt som styreleder i april i år har han allerede vært mange turer på senteret for å snakke med ansatte og innleide som bidrar til å holde senteret i gang. Dette er enklere for ham som bor i Oslo enn for tidligere styreleder som var bosatt langt fra Karihaugen. Dag Thoresen ønsker å være en synlig og aktiv styreleder. – Som styreleder har jeg et klart mål om at HBU skal være førstevalget som kunnskaps-

senter for heisbransjen, erklærer han. – Det betyr at senteret får inn kunnskap fra bransjen, selskapene, montører, teknikere, kontrollører og andre som er eksperter på sine felt. Denne kunnskapen systematiseres og spres ut igjen til bransjen. Dermed vil HBU være det naturlige stedet å gå på kurs for å holde seg oppdatert, forklarer han. – Derfor er det viktig å plassere HBU enda mer sentralt hos de som jobber i bransjen, og at HBU kan være representert der det utveksles nye tanker og ny kunnskap om heis. Blant annet i HLF og HMF sine faglige råd og utvalg har HBU en naturlig plass, utdyper Thoresen.

På tross av at han mener det er god grunn til å skryte av HBU i dag, så har han satt seg noen mål for styrevervet. Han vil ha enda bedre oppmøteprosent på kursene, og at bedriftene utnytter den ressursen HBU er på en enda bedre måte. – For bedriftene så har HBU en rekke styringer, bremser, fangapparater, måleapparater o.l. som flere bedrifter kan benytte i sin interne opplæring. I de periodene kurssenteret har ledig kapasitet ønsker jeg at bedriftene bruker dette utstyret sånn at vi får enda bedre utnyttelse av senteret, inviterer den nye styrelederen. – Et av mine innspill til nye kurs er et kurs for arbeidsledere i heisbransjen. Dette er en yrkesgruppe mellom barken og veden, som har stor påvirkning på den enkelte ansattes arbeidshverdag, og bedriftens drift. Jeg tror det er rom for en generell opplæring som vil gjøre jobben mer profesjonell, og mindre basert på å være den flinkeste montøren, hevder Thoresen. – Når det gjelder bedre oppmøteprosent er det viktig at kursdeltakerne forstår at de går glipp av noe viktig hvis de ikke deltar på kurs. Både dagens kurs og framtidige kurs må dekke det

behovet montørene har for etterutdanning, sier Thoresen. – Det betyr at vi må vite hvilke kurs det er behov for, som det nye forskriftskurset, og ha en finger i bransjegrøten for å vite hva det neste kurset skal handle om.

Vi kan også ha behov for både nye simulatorer, og mer plass til kurs for å dekke bransjens kunnskapsbehov. HBU er avhengig av å ha aktive og bidragende personer rundt senteret som kan holde oss oppdatert. Dersom vi viser at vi tar folk på alvor, og at innspillene gir forandring, vil flere se betydningen av å bidra. Det gjelder også ærlige og konstruktive innspill til andre forbedringer, kurs som ikke fungerte, forelesere som ikke holdt mål o.l. HBU er avhengig

av engasjerte bidragsytere for å utvikle seg, og dette kommer vi til å gjøre konkrete endringer for å styrke, lover styrelederen.

–Heisbransjen i Norge stiller klare faglige krav til utdanning for å arbeide på heiser i Norge, og har et lønns- og prisnivå blant toppen i verden. Hvis vi skal rettferdiggjøre det, er vi også nødt til å være mest kunnskapsrike og best etterutdanna. For å oppnå dette må alle delta på og bidra til å utvikle etterutdanningskurs. For å ha verdens beste heismontører trenger vi verdens beste opplæringscenter, avslutter den nyvalgte styreleder på HBU, Dag Thoresen.



Dag Thoresen.

**Som styreleder har jeg et klart mål om at HBU skal være førstevalget som kunnskapscenter for heisbransjen**



# NY FAGLIG LEDER PÅ HBU

**BÅRD NAVRUD ER HYRET INN SOM NY FAGLIG LEDER VED HEISBRANSJENS UTDANNINGSSENTER. HEISMONTØREN HAR I DEN FORBINDELSE TATT EN PRAT MED BÅRD.**

📺 TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

**For de som ikke kjenner deg, kan du fortelle kort om deg selv?**

Jeg er 38 år og jobber som heismontør i Kone, primært på nyanlegg. Jeg er også klubbl leder i Kone. Har hatt verv i både HMF og klubb siden 2002. Bosatt på Fjellhammer utenfor Oslo, men er opprinnelig fra Stovner i Oslo.

**Kommer du til å få tid til å gå på nyanlegg fremover?**

Det har jeg ikke helt oversikt over ennå.

**Når begynte du, og hvordan fikk du interessen for faget?**

Jeg begynte i 1997. Interessen for faget fikk jeg egentlig ved en tilfeldighet fordi Per Andersen, tidligere opplæringsansvarlig på Kone, presenterte Kone og faget ved et skolebesøk på Oslo Tekniske Maritime Skole (Etterstad videregående skole) hvor jeg gikk. Da virket det interessant, så jeg søkte om utplasseringsplass.

**Hvordan var ditt første møte med kurscenteret?**

Vi var det første kullet på Opphei, så dette var mitt første møte med senteret.

**Hva fikk deg til å takke ja til utfordringen som ny faglig leder ved kurscenteret?**

Jeg ønsker å være med på å bidra til å opprettholde et godt kurstilbud, slik at kurscenteret fortsatt skal være et faglig samlingspunkt for hele bransjen. Så denne muligheten synes jeg hørtet kjempe spennende ut.

**Hvor ofte kommer vi til å se deg på senteret?**

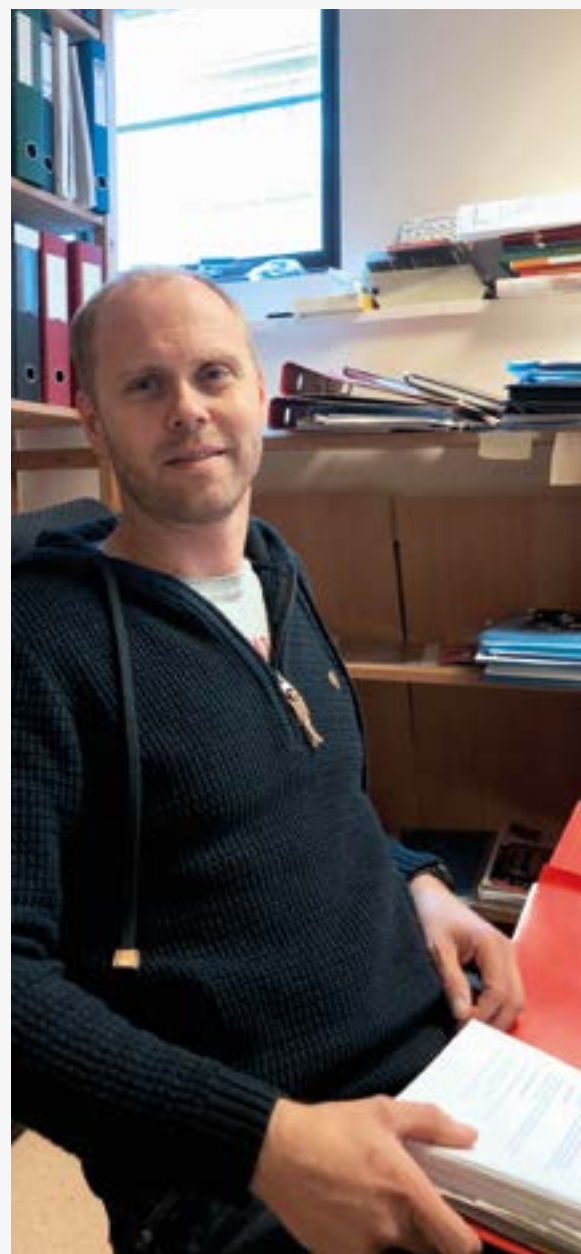
I første omgang er det en 50 % stilling i et halvt år, deretter må behovet kartlegges.

**Hva blir dine oppgaver som faglig leder?**

I først omgang så blir det å organisere det faglige utvalget som består av dedikerte faglige resurser fra hele bransjen som skal bidra med å drive kurscenteret fremover. På denne måten håper vi på å kunne finne folk som skal være med på å utvikle og holde kurs fremover. I tillegg så blir det en del løpende administrative oppgaver.

**Hvordan kan du bidra for å opprettholde interessen og et godt faglig innhold i kursene?**

Lytte til tilbakemeldinger fra kursdeltagerne og fange opp hva slags temaer folk ønsker å bli kurset i.



Bård Navrud er ny faglig leder ved HBU.

# BEDRIFTSINTERNE KURS

**MANGE KLUBBER HAR FREMFORHANDLET LOKALE AVTALER OM BEDRIFTSINTERNE KURS FOR SINE MEDLEMMER FOR Å KUNNE FØLGE MED UTVIKLINGEN INTERNT I BEDRIFTEN OG ELLERS I BRANSJEN.**

📺 TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Dette er noe som kommer de ansatte, bedriften og kunden til gode. Vi skal her ta for oss hva som tilbys av bedriftsinterne kurs i noen av bransjens bedrifter. Kurs som kommer i tillegg til det tariffbestemte ukeskurset på bransjens kurscenter (HBU).

## KONE

I KONES lokalavtale står det at bedriften og montørklubben er enige om en målsetning på fem dagers internopplæring i året. Videre heter det seg at opplæringen skal utføres etter bedriftens behov og årlig drøftes med montørklubben. Denne avtalen har ikke vært fulgt etter intensjonen sier studieleder i montørklubben på KONE Per-Arne Salo Jensen. Men etter at det kom en ny ledelse i bedriften, som ser behovet, har det blitt mer fart på det sier han. De har ikke fem dagers sammenhengende kurs, men har delt det opp i halvdags og heldagskurs spredt gjennom året.

Hvor utenbys enten kommer inn til hovedkontoret i Oslo eller ved at kursene avholdes lokalt i den enkelte avdeling. Det settes opp fleksible kurs i henhold til montørenes behov legger han til, og alle skal få tilbud om de samme kursene. Han nevner kurs som montasjekurs, styringskurs, sikkerhetskurs og akkordkurs. Sistnevnte kurset holdes i samarbeid

mellom bedrift og klubb. Videre sier avtalen at hjelpere og smørere skal ha kurs i gjennomgang av sikkerhet og funksjon av heis.

## SCHINDLER

Reberklubben har en lang tradisjon med kurs. Første lokalavtalen, som er signert er fra 1979, kom som en del av lokale forhandlinger opplyser mangeårig tillitsvalgt i Reberklubben Tor Moen. Første kursleder var Leif Johansen. Leif hadde bakgrunn som heismontør og hadde vært aktiv

i heismontørenes fagforening over flere år. Han hadde et godt innblikk i datidens digitale styringer. De første kursene foregikk som en kombinasjon av hjemmeoppgaver og klasseromsundervisning kunne Tor fortelle. Tor som er tillitsvalgt i konsernutvalget hører ofte skryt av kunnskapen til norske montører, og det er ikke uten grunn.

I dag foregår alle disse kursene som ukeskurs for montører fra hele landet. Fortrinnsvis i Oslo avdelingen



En av flere simulatorer på Schindlers undervisningsavdeling.





En dørsimulator hvor montørene fra Schindler bl.a. kan få trent på igangkjøring av dørdriften.

hvor bedriften har en egen undervisningsavdeling med to heltidsansatte. I lokalene finnes et eget klasserom til formålet med ulike typer simulatorer i form av heisstyringer, dørdrifter, fangapparater osv. Det er nedsatt et undervisningsutvalg som består av tre representanter fra hver av partene som behandler kurstyper og kursinnhold. Kursinnholdet er varierende med innhold som bl.a. nye og gamle styringer, fremmedfabrikat, montasje, service, rulletrapp og mekanikk. I tillegg har alle fått et sertifisert anhukerkurs.

Nyansatte montører skal ha 2-3 ukers kurs i digitale styringer og øvrig materiell i følge lokalavtalen. Et viktig prinsipp for klubben er at alle skal få tilbud om de samme kursene. Derfor har klubben en egen avtale om at kurs for enkeltpersoner som avviker fra fellesopplegget og avtalte kursrammer skal avtales med tillitsvalgte.

#### THYSSEN

På Thyssen har de en lokal avtale om internopplæring for montører, lærlinger samt for hjelpere som skal opp til fagprøve på minimum fem dager i året. Formålet med internopplæringen er å kurse montørene slik at de på en mer effektiv måte kan montere forskjellige typer heisanlegg, igangkjøring og reparere disse, samt foreta heisteknisk service og vedlikehold, heter det i avtalen. I tillegg sier avtalen at lærlinger og hjelpere som skal opp til fagprøven skal ha en uke sammenhengende kurs ved Heisbransjens utdanningscenter hvert år.

Dette fungerer ikke optimalt sier klubbleder på Thyssen, Steinar Gærup, over en dårlig telefonlinje fra Frankrike før vi ble brutt.

#### OTIS

I Otis sin lokalavtale heter det seg at det skal gjennomføres ett 2 dagers kurs internt på bedriften hvert år i tillegg til kurset som avholdes på heisbransjens utdanningscenter.

Kurset skal gis til heismontører og hjelpere som skal avlegge fagprøve. Lærlinger vurderes etter utdanningsbehovet i læretiden. Dette kommer da i tillegg til kursukene på opplæringskontoret (Opphei).

I følge Thomas Skoglund som er klubbleder i Otis Oslo så har dette vært bra kurs som har tatt for seg blant annet feilsøking og igangkjøring av styringer på egne produkter, bruk av feilsøkingtool og fremmedfabrikat. Kursene foregår enten ved hovedkontoret i Oslo eller ute i avdelingene. Da gjerne på en heis som er i drift for best mulig opplæring. Han kan fortelle at de så langt i år ikke har hatt noen kurs, men at det jobbes opp mot bedriften med dette via klubbens studietillitsvalgt. Intensjonen er at alle skal få tilbud om de samme kursene.

#### UNI HEIS

I Uni heis sin lokalavtale står det at bedriften og montørklubben er enig om en målsetning på 5 dagers internopplæring i året. Opplæringen skal utføres etter bedriftens behov og årlig drøftes med montørklubben.

Klubbleder på Uni heis, Emil Bariås, sier at dette fungerer bra. I det siste har de vært på kurs i Mitsubishi heiser både i Thailand og Nederland. Nylig hadde vi også et bremsetestkurs lokalt hvor vi ble eksaminert av en japaner som kom fra Mitsubishi sier Bariås.

#### EUROHEIS

Euroheis har ingen lokalavtale om egne bedriftsinterne kurs utenom det årlige ukeskurset fra HBU opplyser klubbleder på Euroheis Petter Rudsbråten. Men de blir kurset internt, da som oftest fra forskjellige leverandø-

rer av heisstyringer. Da får alle tilbud om det samme kurset legger han til.

#### GM HEIS

Som en rimelig nyoppstartet bedrift og klubb har ikke klubben på GM heis noen egen lokalavtale om bedriftsinterne kurs. Men klubbleder på GM, Nicolay Larsen Lund, sier at dette ikke er noe problem hos dem. Holdningen til bedriftsledelsen er at de skal få de kursene de ønsker etter behov. Han opplyser om at det nå har vært snakk om å få til et kurs på PD styringer.

#### ORONA

Oronaklubben, som nylig fikk tariffavtale, har heller ingen egen lokalavtale om bedriftsintern kurs sier klubbleder Kristoffer Syvertsen. Men alle får kurs en gang i året på Orona

KLUBB	INTERNE KURSDAGER	VED BEHOV	INGEN KURS
KONE	5		
SCHINDLER	5		
THYSSEN	5		
OTIS	2		
UNI	5		
EUROHEIS		X	
GM HEIS		X	
ORONA		X	
TKS			X
ING. S. KNUTSEN	X		
HEIS TEK			X

Basert på svar fra klubbene og lokalavtalene. Les forøvrig svar i artikkel.

sine egne styringer sier han.

#### TKS

TKS, som må betegnes som en mellomstor bedrift, har foreløpig ingen lokalavtale om bedriftsinterne kurs opplyser heismontør i TKS, Dan-Terje Rønning på telefon fra Trondheim. Dan-Terje, som ikke har noen verv i klubben men som blant annet har vært nestleder i foreninga, sier at det har vært diskutert og at de håper på å få på plass en egen kursavdeling i løpet av et år da det er et behov for kurs. På montasje jobber de to, så da lærer de mye av hverandre sier han.

#### ING. STEIN KNUTSEN

Tillitsvalgt, Arild Lyngøy, kan fortelle over telefon at de har en avtale om bedriftsinterne kurs utover ukeskurs på bransjens utdanningscenter.

I praksis får de 1-2 kurs i året, men at det ikke er noen faste rutiner på dette. Men at det jobbes med dette, og at bedriften nå kartlegger behovet for kompetanseheving av montørene. Nylig hadde de et kurs på Otis sine styringer sier han.

#### HEIS TEK

Klubben har ingen lokalavtale om bedriftsinterne kurs, men de jobber med saken opplyser klubbleder Terje Fjeldstad. De har per nå ikke hatt noe særlig med kurs, men bedriften er innforstått med at de trenger kurs. De deltar heller ikke på ukeskurs på utdanningscenteret, men her har de fått bedriften på gli. På offshore får de en rekke nettbaserte sikkerhetskurs føyer han til.



Hvordan teste bremsen på Kones Ecodisk? Et fremmedfabrikat for mange.





Fra kurs på HBU.

# NYTT FRA HBU

**NÅR JEG SITTER OG SKRIVER DENNE ARTIKKELEN ER JEG I BERGEN OG HOLDER ÅRETS NYE KURS I NS-EN 81-20. CA. TO GANGER I ÅRET PRØVER VI PÅ HBU Å HOLDE KURS UTENFOR OSLO FOR DE SOM IKKE HAR ANLEDNING ELLER ØNSKE OM Å REISE.**

📍 CHRISTIAN OLSTAD 📄 MARTIN GRANSETH (HBU)

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Disse kursene faller stort sett til Bergen og Trondheim siden vi må klare å samle mange nok deltagere uten å tømme avdelingene helt for monterer. Det betyr også at de av dere som ikke liker å reise eller som det ikke passer å reise for kan undersøke om dere kan få et kurs i Bergen eller Trondheim. Det er klart dette ikke hjelper dere som for eksempel bor nord for Trondheim, men for noen pleier dette å være et tilbud man setter pris på.

## NYTT FORSKRIFTSKURS

Når vi prater om NS-EN 81-20 så er kanskje innholdet litt naturlig. Vi har gjennom mange år hatt NS-EN 81-1 for tauheis og NS-EN 81-2 for hydraulikkheiser. Disse gikk ut på dato 31. august 2017. NS-EN 81-20 og NS-EN 81-50 er standardene som tar over. Den første endringen er at NS-EN 81-20 og 50 begge inneholder det som gjelder av regler for tauheiser og hydraulikkheiser. Skillet er at NS-EN

81-50 nå inneholder det du trenger til design, testing og beregninger av heiser og heisdeler, mens NS-EN 81-20 er for den som jobber med heisen og prosjekterer heisen.

## NÅ PÅ NORSK

1. desember kom NS-EN 81-20 ut på norsk. Før det hadde vi bare den engelske utgaven å forholde oss til. I august 2018 fikk vi NS-EN 28 (Heisalarm), 70 (Tilgjengelighet for

heis/Universell utforming) og 71 (vandalsikker heis) som var de siste av standardene som var påkrevet å oppdatere i forhold til at vi fikk nye hovedstandard. Vi fikk i 2017 en standard som heter NS 3808. Dette er en standard som tar over for HO 2/2008 og handler om sikkerheten på eksisterende heiser.

Alle disse nye standardene fører til at vi har ganske mye nytt å forholde oss til. Vi kan ikke lære bort alt innholdet da det blir for omfattende og antagelig for tørt. Det vi prøver å gjøre er å gi dere best mulig grunnlag, slik at dere kan hovedlinjene og er i stand til å slå opp ved behov. Dette er et viktig verktøy for å gjøre en best mulig jobb.

## DEL 20: PERSONHEISER OG VARE- OG PERSONHEISER

Dette er standarden som omhandler hvordan en heis skal være konstruert, montert og testet slik at den er trygg og sikker å bruke samt drive vedlikehold på. Dette slik heisdirektivet setter krav til at en heis skal være trygg å bruke og jobbe på og med.

NS-EN 81-20 er en veiledende løsning på hvordan man kan oppnå dette. Vi

vil finne mange heiser hvor dette er løst på en litt annen måte slik som for eksempel belter istedenfor wire. Men NS-EN 81-20 setter krav til hva som er nødvendig for sikkerhetsnivået på heisen. Hvis man løser dette på en annen måte må produsentene allikevel forholde seg til hvordan standarden beskriver regler for funksjonen.

**Det vi prøver å gjøre er å gi dere best mulig grunnlag, slik at dere kan hovedlinjene og er i stand til å slå opp ved behov.**





Lasse Aga (Schindler) og de andre montørene på kurset får en oppfriskning i forskrifter.

Utfordringene i kurset er at vi ønsker at dere har den oversikten som trengs for enkelt å kunne slå opp ved behov. Men også å forstå hvordan reglene er implementert i de produktene vi møter i hverdagen. Resetting av heisen når du har vært i sjaktgruven er et eksempel på et sted hvor nesten alle leverandørene løser utfordringen litt forskjellig. Men hvis vi snakker inspeksjonskjøring og knappene så vil det være nesten likt på alle heisene.

#### NS 3808

Dette er en ny standard som tar for seg eksisterende heiser og løfteinnretninger. Den handler om konsekvens ved ombygning av eksisterende heiser og gjennomføring av tiltak på eksisterende heiser, løfteplattformer, rulletrapper og fortau.

Det vil si at når det er en periodisk kontroll så vil det bli sett på om den er opp til dagens standard eller om det trengs noen utbedringer. Det er i alt 8 nye punkter for heis i forhold til

den gamle HO-meldingen fra 2008, og det er flere endringer i teksten på de andre. Det punktet som kanskje de fleste vil legge merke til er punkt 15 om stoldør på alle heiser.

NS 3808 sier også at man ser sikkerhetsnivåer på alle heiser som er oppført etter NS 81-1/2, eller nyere, sees som å være i sikkerhetsmessig god nok stand til at man ikke trenger å gjøre endringer etter NS 3808.

#### NS-EN 81-28, 70 OG 71

Alle disse standardene ble en del av det norske regelverket i august 2018. Disse standardene er en del av det som har vært planlagt på grunn av endringene som følger som en konsekvens av NS-EN 81-20 og 50. Alle standardene er nye revisjoner og ikke oppdateringer og tillegg til den eksisterende standarden.

#### NS-EN 81-28

Dette er standarden som tar for seg hvordan alarmene og redningsoperasjoner skal fungere. Denne stan-

darden har også en ekstremt kort overgangsperiode hvor den gamle kreves tilbaketrasket innen november 2018.

Stort sett er det ikke store og dramatiske endringer, men bedre og klarere tekst. Men kravene til hvordan alarmaktivering og samtalen med redningstjenesten skal foregå, samt hvilket lys som skal lyse når, kan nok føre til at mange heisalarmer må gjøre endringer. Standarden gjør det også mye lettere å forholde seg til kravet om at alarmen ikke trenger å virke hvis heisen er i vanlig drift og stopper som planlagt eller står i etasjen med åpne dører. Om du ønsker å teste heisalarmen uten å måtte stoppe heisen skal alarmen utløses hvis du holder alarmknappen inne i opp til 30 sekunder uavhengig om filtrering er aktivert eller ikke.

Så de store endringene er det ikke, men noen er det som gjør at de eksisterende heisalarmene antagelig må oppdateres. Fristen for å oppdatere alarmene er veldig kort, så man må passe på hvis man setter opp alarmer etter november i år.

#### NS-EN 81-70

Dette er standarden som tar for seg løsning som skal sikre tilgjengelighet til heisen for personer, inkludert personer med funksjonshemninger. Denne standarden har en mer normal overgangsordning, hvor man

## Fristen for å oppdatere alarmene er veldig kort, så man må passe på hvis man setter opp alarmer etter november i år.

kan bruke den gamle eller den nye versjonen frem til mai 2020.

Det betyr at vi hos HBU heller ikke har brukt mye tid på denne enda, men etter å ha tittet gjennom ser jeg at det er gjort en del endringer for å oppdatere standarden i forhold til nye teknologi.

Et eksempel som jeg klør meg litt i hodet over er beskrivelsen av hvordan berørings skjerm skal virke. Beskrivelsen tar for seg en del om hvordan brukergrensesnittet skal være og hvordan skjermen skal brukes, inkludert at det skal være muligheter for høykontrastfarger og muligheter for teleoppløsning. Men jeg klarer ikke å se hvordan de har lagt opp til at en som er blind eller en som ser så dårlig at bedre kontrast ikke hjelper, skal kunne bruke denne skjermen. Det kan jo ikke være slik at de som ikke ser må bevege fingrene over hele skjermen til de til slutt treffer riktig valg. Det er mulig at nasjonale regler vil ha krav i tillegg. Men jeg er veldig spent på å se løsninger og hvordan de kommer til å virke.

Det kan nok uansett være greit for de i heisbransjen som jobber med

løsninger etter NS-EN 81-70 å ta en titt på den nye utgaven slik at man får et bilde av hvordan løsningene må tilpasses i tiden fremover.

#### NS-EN 81-71

Dette er standarden som tar for seg vandalsikre heiser. Overgangsperioden mellom den gamle og den nye standarden går ut august 2019, så her er det ca. ett år frem til heiser ikke kan leveres etter den gamle standarden.

Dette er en standard som jeg har begrenset kunnskap om, men det den handler om er løsninger for heiser som står i områder hvor de er utsatt for spesielt stor slitasje, hærverk og hvordan man sikrer heisen slik at det ikke blir farlige situasjoner. Typiske eksempler er for eksempler heiser på T-bane og togstasjoner.

Ved siden av å være en oppgradering av standarden slik at den passer sammen med kravene satt i NS-EN 81-20, så beskrives også standarden som et nyttig verktøy hvis det bygges heiser etter NS-EN 81-22 (skråbaneheiser.)

## 3000 FÅR KOLS PÅ JOBBEN

Hvert år får 3000 nordmenn kols i forbindelse med jobb, og om lag 200 personer dør av sykdommen årlig. 10–15 prosent av alle astmatilfeller som oppstår i voksen alder, skyldes eksponeringer på jobb. Det anslås at 220 nordmenn får kreft hvert år på grunn av farlige kjemikalier på arbeidsplassen. Dette gjelder langt flere menn enn kvinner. Hele 20 prosent av alle tilfeller av lungekreft skyldes arbeidet.

## DYRT MED FARLIG ARBEID I HØYDEN

Usikret arbeid i høyden er et problem i byggebransjen. Hittil har dette kostet arbeidsgiverne 12,5 millioner i gebyrer. Arbeidstilsynet har siden 2016 hatt mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr for enkelte brudd på arbeidsmiljøloven, skriver HMS magasinet. Tilsynet slår særlig hardt ned på usikret arbeid i høyden og manglende HMS-kort.

## KLAPPJAKT PÅ KRIMINELLE I BERGEN

Byggenæringen i Bergen vil ha med seg 4000 ansatte på å drive klappjakt på kriminelle skriver Byggmesteren. Byggningsgruppen har i denne anledning tatt kontakt med Fellesforbundet. Det har vært diskutert å opprette en Uropatrolje som i Trondheim, men har foreløpig landet på å ikke gjøre dette. A-krimgruppen har gitt tilbakemeldinger på at dette arbeidet er positivt for dem.



# ÅRETS LÆRLINGER VED OPPHEI

CHRISTIAN OLSTAD TOR-ERIK LUNDBERG



1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

**DEN SISTE UKA I AUGUST HADDE ÅRETS LÆRLINGER SIN FØRSTE KURSUKKE VED OPPHEI. ÅRETS KULL VED SENTERET ER PÅ 18 LÆRLINGER MELDER GEIR HÅVI VED OPPHEI.**

## ÅRETS LÆRLING INNTAK

Thyssen har i år som i fjor tatt inn flest lærlinger med tilsammen sju nye lærlinger. Kone kommer hakk i hæl med fem nye lærlinger i år. Schindler har tredoblet sitt lærling inntak fra 2016, men har fortsatt færre lærlinger enn Thyssen og Kone. Otis har i år bare tatt inn to nye lærlinger, mot tre året før. Den lille heisbedriften UNI heis har tatt inn en lærling som begynner litt senere kan Opphei opplyse. Schindler Stahl heiser er som kjent fusjonert med Reber Schindler heis AS.

## INTROUKE PÅ OPPHEI

I løpet av introuka fikk lærlingene informasjon om heisfaget og om Heismontørenes fagforening. I tillegg til en dag i bedrift med vekt på bedriftslære, fikk de kurs i HMS, FSE og førstehjelp. Den andre helgen i september var de alle invitert med til Lillehammer på den første av flere læringsamlinger i regi av fagforeningen.

## YRKESFAGNESÅR

Hensikten med kampanjen er å gi økt innsikt om yrkesfag, og øke unges interesse for yrkesfaglige utdanningsvalg og øke antall lærebedrifter og læreplasser. Satsningen har ført til at flere unge søker seg til yrkesfag. Dette er kortvarig glede dersom vi ikke klarer å skaffe nok lærlingplasser.

## 8000 UTEN LÆRLINGPlass

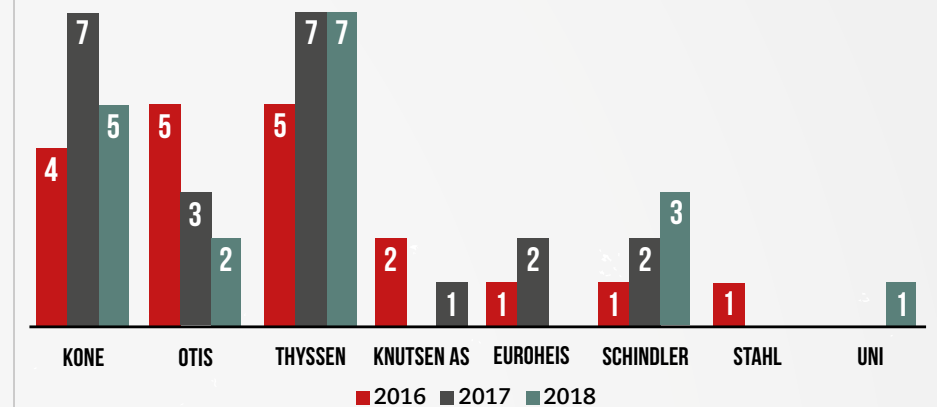
Tall fra utdanningsdirektoratet viser at 72 prosent av søkerne fikk godkjent lærekontrakt i 2017. Selv om dette er den høyeste andelen siden målingene startet i 2011, hjelper ikke dette de 8000 som stod uten lærlingplass.

## VI TRENGER FLERE LÆRLINGPlassER.

I 2018 styrkes de yrkesrettede utdanningene med 70 millioner. En del av midlene skal styrke arbeidet med å rekruttere nye lærebedrifter i fylkene, samtidig som regjeringen stiller tydelige krav til offentlig sektor. Det er bestemt at alle statelige

virksomheter med over 100 ansatte skal ha lærlinger. Mens flestparten av læreplasser ligger i privatsektor. Flere kommuner har stilt krav til at en del av arbeidet som nedlegges ved bruk av tjenester skal være utført av en lærling. Men det kreves mer politisk vilje. Tall fra Nav viser at over halvparten av de ledige stillingene i byggebransjen blir utlyst fra bemanningsbransjen. Man behøver ikke store utredninger for å vite hvor skoen trykker.

## LÆRLINGER TILKNYTTET OPPHEI 2016-2018



Tabellen viser lærlinger tilknyttet Oppføringskontoret for heisfaget. Schindler Stahl er som kjent fusjonert med Reber Schindler.



Leder av HMF, Markus Hansen, forteller om foreninga.



# HEISCUPEN 2018

ETTER Å HA KJEMPET SEG HELE VEIEN GJENNOM GRUPPESPILLET MOT PAMPAS, ADDSECURE, OTIS, THYSSEN OG SEMIFINALEN MOT SCHINDLER OSLO ENDTE TRØNDERHEIS TIL SLUTT I FINALEN MOT BERGENSLAGET VIDARS DISIPLER.

TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14



Trønderheis er årets vinner av heiscupen.

1



Vidars Disipler (Thyssen Bergen) stakk av med andre plassen i årets heiscup.

2



Schindler Oslo hadde ambisjoner om førsteplass, men måtte ta til takke med en tredjeplass.

3



**TOK SEIERN HJÆM**

Edmund Berget (Kone) fra Trønderheis måtte gå av banen etter å ha fått røket et leddbånd i skulderen under finalespillet. Men Vidar Nordvedt (Schindler) og de andre trønderne holdt trøkket oppe og vant til slutt over Bergenserne. Godt hjulpet av Stavangergutten Lars Erik Goa (Schindler) som for anledningen hadde gjort trønder av seg for å bistå gutta med seieren. Martin Lervik (Schindler) ble årets toppscorer med hele 12 mål for trønderne.

Det hjalp ikke at Kim Thomassen (Thyssen) ble kåret til årets «kjemper». For det holdt ikke helt til topps for Vidars Disipler (Thyssen Bergen) som dermed stakk av med andre plassen i årets heiscup. Plaster på såret ble prisen som årets publikummer for den livlige gjengen fra Bergen.

Schindler Oslo som hadde trent hardt i forkant av årets heiscup klarte ikke helt å finne formen denne dagen, men de kjempet seg til en tredjeplass etter å ha slått Pampa overlegent i bronsefinalen.

Pampas måtte derfor ta til takke med en fjerdeplass, men kan glede seg over at Terje Skog (Schindler) ble kåret til årets keeper for å ha vaktet buret for foreningslaget. Laget imponerte stort med sine mange veteraner.



Publikum.



Stian fra Pampas dribler seg igjennom forsvaret til AddSecure.



Årets keeper, Terje Skog.



Dommerene.



Markus og Ståle. Theodor fra Schindler bak.



Pulled pork til lunsj.



Cuplivet tar på.



Spillere som David Coron Anderson (Kone), Alexander Udnes Jordnes (Schindler), Stian Pedersen (Otis) og leder i HMF Markus Hansen trakk gjennomsnittsalderen noe ned. Lagleder Rune Larsen (Schindler) kan være fornøyd med innsatsen til denne fine gjengen.

#### ÅRETS JUMBO

Nykommerne AddSecure og Orona kjempet om årets jumboplass. Heisalarmgutta med foreningsveteranen Dag Thoresen i spissen ble for sterke for tariffgutta fra Orona klubben, og måtte til slutt se seg slått. Men på banketten ble de hedret med prisen som årets tariffkjempere til stående applaus. Verd å nevne god innsats fra lagene «Rett opp og ned», «Snowballs», Otis og Thyssen Oslo som alle havnet midt på tabellen, samt alle publikummerne som heiet frem lagene.

#### INGEN CUP UTEN BANKETT

Det ble desverre ikke en helt skadefri heiscup i år. Det ble blant annet meldt om leddbånd, korsbånd og skulderskader i tillegg til vonde knær og tær. Men mye av dette ble glemt under årets storslåtte bankett på jernbanemuseet i York, «The National Railway museum». Her var det duket til middag mellom gamle historiske tog i den store hallen. Det var god stemning med taler hvor årets cuphelter ble hedret. Mange fikk dansefot da partybandet The Tzarz kom på scenen med sine mange coverlåter fra 60 tallet og frem til dagens hits.

#### VELLYKKET

Til tross for lang reise kan vi oppsummere årets heiscup som svært vellykket med mye moro sammen med folk fra foreningen og bransjen forøvrig. Vil samtidig takke årets dommere Reidar Hansen, Wendell Grimshøy og Tor Moen. Sistnevnte steppet inn som dommer på kort varsel. Stor takk til Rune Grimshøy og Ståle Hovland, som stod for organiseringen og planleggingen av cupen, og til resten av sekretariatet ved Geir Aaslie og Trond Ofte. Trekningen på fredagen gikk ryddig for seg i regi av Ståle.

Nå ser vi frem til neste års heiscup i Krakow, Polen, med nye muligheter til å komme til topps på pallen.

#### HEISCUPEN 2018, YORK

1. Trønderheis
2. Vidars Disipler (Thyssen Bergen)
3. Schindler Oslo

#### Årets keeper:

Terje Skog (Pampas)

#### Toppscorer:

Martin Lervik (Trønderheis)

#### Årets Kjemper:

Kim Thomassen (Bergen)

#### Årets Publikummer:

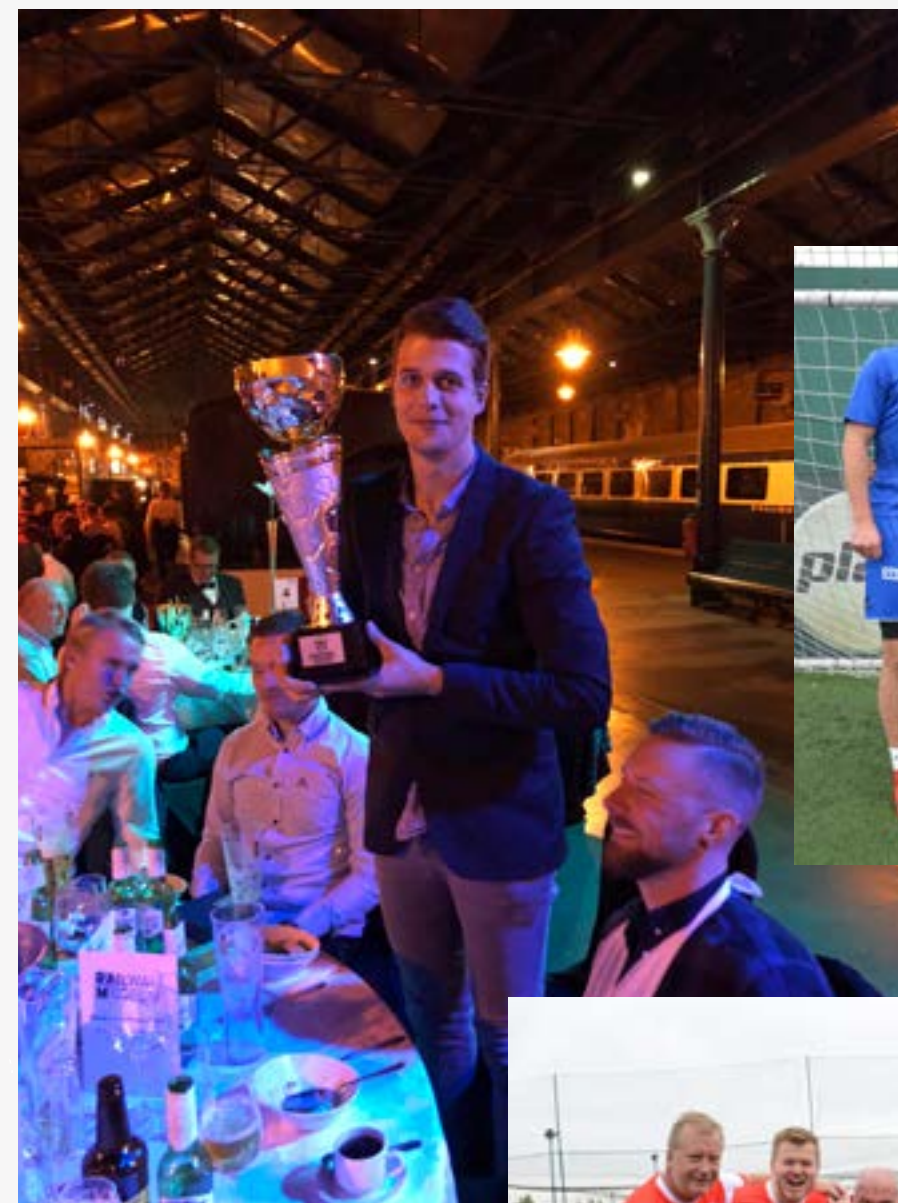
Vidars disipler (Bergen)

#### Årets tariffkjemper:

Oronaklubben



AddSecure.



Remi Solem (Trønderheis) viser stolt frem vandrepokalen på banketten. Edmund Berget glemt smerten i skulderen under seiersrusen.

#### Neste års heiscup blir i Krakow, Polen.



Det ble fjerdeplass for foreningslaget Pampas.

Otis.



# STREIKEN PÅ ORONA ER AVSLUTTET

FORHANDLINGER MED ORONA BLE AVSLUTTET FREDAG KVELD DEN 13. JULI MED GJENNOMSLAG PÅ ALLE PUNKTER.

HMF ARKIV MARKUS HANSEN, TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

## TARIFFAVTALE PÅ ORONA

Resultatet ble avtale om opprettelse av tariffavtale (Heisoverenskomsten). Denne trer i kraft 1. oktober i år. Utsettelse av ikrafttredelsestidspunktet er begrunnet i at bedriften trenger tid til å omstille seg til den nye virkeligheten. Dette er det eneste området hvor det er foretatt et kompromiss i avtalen. Til gjengjeld er overenskomstens innhold gjort til lokal avtale i forskyvelsesperioden.

## HUSAVTALEN ER GJORT DØD

Den mye omtalte «Husavtalen» (avtalen for de uorganiserte, som har til hensikt å undergrave fagforeningen) er gjort død og maktesløs. Avtaleteksten sier at «ingen avtaler i bedriften kan godkjennes uten aksept fra EL & IT-klubben».

## INNLEIE

Det er inngått en egen avtale om innleievirksomheten. Bortsetting av arbeid til kontraktører skal opphøre, og innleide arbeidstakere skal følge

lønns- og arbeidsvilkårene som er fastsatt i overenskomsten og i lokalavtalen.

## OPPLÆRINGSPLAN

Det skal lages en opplæringsplan i samarbeid med Heismontørenes Fagforening for de som ønsker å ta fagprøve.

## TJENESTEPENSJON

Tjenestepensjonen blir en del av lokaleavtalen.

## STYRKE

Det er verdt å merke seg at dette er en helt fersk og nyopprettet klubb som har gjennomført streikekampen. Den har vist utrolig styrke ved



Klubbleder Kristoffer Syvertsen (t.h.) og tidligere nestleder Lars Gøran Olavesen i Oronaklubben holder avtaledokumentet.

**Den mye omtalte «Husavtalen» er gjort død og maktesløs**



Streikevakter utenfor Oslo Convension Center.

å opptre svært så enhetlig. Ikke bare har de kjempet mot bedriften. Uorganiserte har gjort sitt for å undergrave streiken og bedrevet streikebryteri.

## STØTTE OG SOLIDARITET

Støtten og solidariteten som er vist fra fagbevegelsen for øvrig har vært en sterk medvirkning til gjennomslaget av våre krav. Heismontørenes Fagforening og klubben på Orona takker alle som har bidratt.

Vi for vår del håper seieren vil være en inspirasjonskilde for en styrket fagbevegelse.

## VEIEN VIDERE

To måneder etter at streiken ble avsluttet tok heismontøren en prat med klubbstyret i Oronaklubben om veien videre etter streiken.

### Hvordan er det for medlemmene på Orona å komme tilbake til sjakta etter streiken?

-Det er opplevet veldig forskjellig i avdelingene. Det har vært verre for Oslo avdelingen en det for eksempel har vært i Vestfold. Vestfold er en mer selvstendig avdeling legger de til. Det merkes jo på ledelsen at det har vært «et eller annet». Men det går fint, noe er det å plukke på sier de.

### Har det vært en god tone mellom ledelsen og klubben etter streiken?

-Det har ikke vært store problemer. Men presset er der på grunn av arbeidsmengden. Men dialogen med bedriften går bra.

### Hvor går veien videre?

-Nå jobbes med å få på plass de lokaleavtalene og få ting på stell. Det er først nå at vi får en lokalavtale med forhandlingsrett. Så det er mye å ta tak i avslutter de tre i klubbstyret.



# TRAFTEC STREIKEN

**KRAVET OM Å FÅ LANDSOVERENSKOMSTEN FOR ELEKTROFAGENE (LOK) BLE REIST DEN 25. APRIL. KRAVET BLE AVVIST 9. MAI. SYV AV EL OG IT'S MEDLEMMER NEKTES TARIFFAVTALE.**

OLE BERNHARD REBER ■ JOHNNY LEO JOHANSEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Dette ser ut til å kunne bli en lang kamp, selv om de har en fagforening, forbundet og en samlet fagbevegelse i ryggen. I Norge er det Landsoverenskomsten for elektrofagene som er normalen for elektroarbeid.

## VIL IKKE INNGÅ AVTALE

Traftec vil ikke inngå avtalen da de i følge EL og IT mener det er for dyrt å inngå tariffavtale. Selskapet mener de taper i anbudskonkurransen hos Statens Vegvesen. Dette til tross for at offentlige anbud er underlagt bestemmelsene etter ILO-94, som krever at lønns- og arbeidsforhold ved offentlige anbud ikke skal være mindre gunstige enn det som er normalt i bransjen.

## IKKE DEN BESTE STARTEN

Den 15. juni, meldte fem medlemmer seg ut av forbundet. En hadde sluttet og hadde sin siste dag allerede 31. mai, lenge før streiken startet. Dermed var det bare igjen syv av de opprinnelige 12 som det var meldt plassfratredelse for. Flere av de streikende kommer fra tidligere tariffbundne bedrifter og ønsker seg de samme rettighetene på sin nye arbeidsplass. AFP er en viktig sak. De som opprinnelig ble tatt ut i streik som nå jobber bedriver streikebryteri, mener EL og IT Forbundet.

## NORSKE MODELLEN

Agder Energi er nå kjent med at de har solgt sitt entreprenørselskap til et konsern som ikke ønsker tariffavtale for Traftec, ifølge Steinar Rasmussen, styreleder i LO i Østre Agder. Det er interessant å vite at Roadworks AS i mai måned kjøpte 51 % av aksjene i selskapet Otera Infra AS. Otera Infra er et selskap som tidligere var eid av Agder Energi AS med 100 %. Konserndirektøren i Roadworks AS kom fra tidligere Otera Infra. Det samme gjorde daglig leder for Traftec AS samt en del nøkkelpersonell, beskriver Rasmussen.

I et blogginnlegg står styrelederen i LO opp for den norske modellen i håp om at Agder Energi også skal støtte opp om den. Av 156 ansatte i Traftec er omtrent 30 mann organiserte i ett eller annet forbund og nå syv av de i EL og IT i Rogaland.

Traftec avdeling Sør-Rogaland er et datterselskap i konsernet Roadworks. Traftec driver med installering og vedlikehold av lys og elektrotekniske anlegg for vei og tunnel, og selskapet har flere avdelinger rundt i Norge. Klubben på Traftec har nå streiket i mer enn hundre dager for sitt krav om tariffavtale.

*Fra markeringen til støtte for de streikende på Traftec hvor også HMF var representert.*



EL og IT Forbundet og Rogaland Elektromontørforening holdt en fanemarkering i Grimstad den 16. august til støtte for opprettelse av tariffavtale i bedriften. Her deltok også representanter fra HMF, og Rune Larsen (HMF) holdt en appell.

## AVTALEFRIHET

Daglig leder i Traftec, Øystein Stebekk, har uttalt at bedriften ønsker å benytte seg av sin rett til å ha avtalefrihet. Prosjektleder Tor Oscar Walskaar i Statens vegvesen i Rogaland har ikke registrert noen avvik i Vegvesenets drift og vedlikehold i forbindelse med streiken.

**Kilder:** EL og IT/Frifagbevegelse.

## NY SIKTELSE TATT UT FOR SAKEN BLIR FORELDET

JOHNNY LEO JOHANSEN ■ CHRISTIAN OLSTAD

Politiet har to ganger henlagt saken hvor Ramunas Gudas ble stygt skadd i en arbeidsulykke.

## FEM ÅR, HENLAGT FOR TREDJE GANG.

Politiet har to ganger henlagt saken hvor Ramunas Gudas ble stygt skadd i en arbeidsulykke, i 2014 og 2015.

Ved begge anledninger har saken blitt påklaget av HMF og deretter gjenopptatt. Det ble påpekt en rekke etterforskningskritt som skulle gjennomføres før ny henleggelse. Siste gjenopptakelse av saken var den 19. august 2016.

Etter nesten to år med lite fremdrift fra politiets etterforskning velger statsadvokat Erik Førde selv å henlegge saken. Grunnlaget er lite fremdrift i saken som han selv sier: «Det er ikke særlig tvil om at denne saken ikke har vært håndtert på noen god måte. Politiet har ikke greid å avdekke det faktiske hendelsesforløp, etterforskningens fremdrift har vært altfor dårlig og det er Heismontørens fagforening (klager) som i betydelig grad har drevet saken fremover».

## NYE FAKTA

-Det er grunn til ikke å henlegge da de siste etterforskere fikk en del nye fakta i saken til Ramunas. Det virker også som om politiadvokaten ikke tvilte på Ramunas versjon, sier Rune Larsen til Heismontøren.

Rune Larsen har vært en primus pådriver i saken fra den ble belyst for HMF, og jobbet tett med Ramunas om



Ramunas Gudas.

rettferdighet, og berettiget erstatning i en stygg arbeidskriminalitetssak. Det er også etablert en støttegruppe for Ramunas. Bestående av LO Oslo, LO Asker & Bærum, Byggfag Drammen og Bærum, Oslo Bygningsarbeiderforening og Rørleggernes fagforening Oslo.

## NY SIKTELSE TATT UT

En måned før saken blir foreldet tar politiadvokat Mona Brandmo ut siktelse i saken. En firedelt siktelse mot Norema Service (firmaet Ramunas Gudas jobbet for), firmaets tidligere daglige leder, entreprenørselskapet RVS og den 53 år gamle byggelederen fra Lier.

Saken blir oversendt statsadvokaten med anmodning om å fremme rettsanmodning til Litauen for å avhøre vitner.

Politiadvokat Mona Brandmo kommenterer siktelsen til Budstikka. «Jeg mente det var skjellig grunn til mistanke om at fornærmede hadde fått beskjed om å starte arbeidet med heisen, og sendte også inn forslag om å avhøre to vitner i Litauen. Det er ingen grunn til å ikke tro på fornærmede, men det er vanskelig å bevise det godt nok».



# ER DET KUN TØRKE SOM GA HØYE STRØMPRISER?

PÅ TROSS AV TØRKE OG HØYERE STRØMPRISER ØKER NORGE STADIG EKSPORT AV KRAFT. TALL FRA NVE VISER OG AT STRØMFORBRUKET I NORGE ER ØKENDE, SELV VED HØYERE STRØMPRISER.

JOHNNY LEO JOHANSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

I juli falt magasinutfyllingen til 60 prosent ifølge statistikken til NVE. De siste årene har medianverdien for fyllingsgraden vært på 77,3 prosent i denne perioden. Selv om det blir en våt høst vil det trolig ikke kunne kompensere for dette og dermed kunne gi fortsatt høye strømpriser i vinter.

## KOBLET TIL DET INTERNASJONALE MARKEDET.

Norge hadde tidligere et nasjonalt kraftmarked, men nå er det koblet til utlandet og vi er koblet til det europeiske markedet. Det er derfor ikke lenger innenlands tilbud og etterspørsel som bestemmer prisen.

De som prater varmt om Acer mener at samarbeidet vil føre til at Norge vil kunne importere strøm ved behov, som da vil kunne utjevne prisen. Værtyper som har vært i sommer har gitt lite vind i Europa, og i tillegg har prisen på Co<sup>2</sup>-kvoter økt betraktelig, også kostnadene ved å produsere kull har økt. Dette påvirker nå også Norge.

Striden om EUs tredje energimarkedsplan og energibyrådet ACER hardner til i Island.

Der mobiliserer motstanderne og det er debatt i media. EØS-avtalen bygger

på at hver av EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein har gjensidig vetorett mot å ta nye EU-regler inn i avtalen.

Det vil si at dersom Island sier nei, gjelder energipakken heller ikke for Norge i EØS. Derved legges det press på Island. Norge sa ja til Acers tredje energipakke, men for Nei til EU er ikke kampen over. De undersøker nå muligheten for å reise søksmål mot Stortinget for brudd på Grunnloven. Island ser ut til å si nei til Acer.

**De som prater varmt om Acer mener at samarbeidet vil føre til at Norge vil kunne importere strøm ved behov.**



Vil vi få en ny politisk streik mot ELA, slik som vi har hatt tidligere mot bl.a. bemanningsbransjen?

EU-kommisjonen la den 13. mars i år frem et forslag om å opprette et europeisk arbeidsmarkedsbyrå. Blir dette en svekkelse eller en alliert i kampen mot sosial dumping, og trenger vi mer innblanding fra EU?

Det hevdes at byrået, European Labour Authority (ELA), blant annet skal bidra til å bedre informasjon til arbeidstakere og arbeidsgivere om deres rettigheter og plikter når de krysser landegrensene, fremme samarbeid mellom arbeidslivsmyndighetene i de ulike landene, legge til rette for felles tilsyn og megle i grensekryssende konflikter. Byrået skal etter planen opprettes i 2019.

## EN SVEKKELSE AV VILKÅRENE

Et europeisk arbeidsmarkedsbyrå

kan bli en alliert i kampen mot sosial dumping, mener YS-leder Jorunn Berland. Forbundsleder Jan Olav Andersen i El og IT Forbundet frykter snarere at vilkårene for europeiske arbeidere svekkes skriver Fri Fagbevegelse.

Å beskytte arbeidstakere som kommer fra Polen eller andre land, ved hjelp av et EU-regelverk har vist seg å være ekstremt vanskelig. Det er det norske regelverket vi må bruke for å beskytte dem. Det er de norske lønns og arbeidsvilkårene vi mener de skal ha. Jeg har ingen tro på at vi vil få noen drahjelp fra EU for å forsvare norske tariffavtaler og sikre norske lønns og arbeidsvilkår sier forbundslederen i intervjuet som kan leses i sin helhet på frifagbevegelse.no.

I en rapport bestilt av Arbeiderpartiet fremgår det blant annet at Norge risikerer å måtte avstå suverenitet til EU. Kanskje ikke så overaskende.

## LO ER POSITIVE MED FORBEHOLD

Det EU vennlige LO er delvis positive til EUs Arbeidsmarkedsbyrå, men de har en del forbehold uttaler LO-sekretær Trude Tinnlund.

Sekretariatet i LO understreker at partene i arbeidslivet må bestemme over tariffavtalene selv om Norge slutter seg til EUs arbeidsmarkedsbyrå. LO har nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter fra de største forbundene som har vurdert forslaget.

## DE FIRE PUNKTENE LO HAR SAMLET SEG OM

1. Arbeidsmarkedsbyrået må ikke svekke partene i arbeidslivets autonomi eller svekke handlingsrommet når det gjelder utforming, kontroll og håndheving av lover og tariffavtaler på nasjonalt nivå.
2. Det ikke er behov for myndighetsoverføring slik byråets oppgaver er beskrevet i dag, men det er også en forutsetning at arbeidsmarkedsbyrået ikke krever myndighetsoverføring i fremtiden.
3. Det må klargjøres hvordan petroleumssektoren og havbruk påvirkes av arbeidsmarkedsbyrået
4. Norge må sikres observatørplass i EUs arbeidsmarkedsbyrå.

## I FORSLAGET SOM NÅ BLIR BEHANDLET I EU GIS BYRÅET (ELA) DISSE SJU OPPGAVENE:

1. Sikre arbeidsgivere, arbeidstakere og myndigheter tilgang til informasjon
2. Sikre og bidra til bedre samarbeid mellom nasjonale myndigheter
3. Koordinere felles inspeksjoner og støtte nasjonale myndigheter
4. Bidra med analyse og risikovurderinger
5. Støtte og bidra til kompetanseheving i medlemslandene
6. Forhandle/megle ved uenighet mellom medlemsland
7. Samarbeid på tvers og mellom ulike aktører ved for eksempel større omstillinger



## Minneord

# Ole Skog 1922 -2018

Ole Skog var en bauta i forenings-sammenheng og har lagt ned mye arbeid i foreningen, samt betydd mye i utviklingen av den. Han minnes av tidligere kollegaer som snill, hjelpsom, leken, ivrig, lyttende, rettferdig, nysgjerrig, kreativ og faglig dyktig. Men hans liv og engasjement kan ikke beskrives med noen ord.

Selv har jeg ikke hatt ære av å kjenne Ole Skog slik som mange i bransjen har. Jeg, og mange med meg, kjenner han best som kursinstruktør ved Heisbransjens utdanningscenter hvor han i en alder av 75 år underviste yngre heismontører i blant annet forskrifter og hydraulikk. Mitt siste møte med han var i 2016 da han var invitert for å snakke om foreningas historie.

Ole er født i 1922 og vokste opp på Torshov i Oslo sammen med ikke mindre enn 13 søsken. Hvorav to av de var adoptert inn i familien.

Ole begynte som læregutt på Hjørnegård i 1938 og var aktiv i klubben der fra starten av. Da jobbet han med Harry Hansen, formann i foreningen fra 1940 til 1958. Ole Skog var formann i fagforeningen fra 1958 til 1960 og fra 1967 til 1971. Han har sittet i foreningsstyret i store deler av perioden, og hatt en rekke verv og oppdrag for foreningen.

Han gikk fra en liten heisbedrift til den neste, og tok tillitsmanns verv for å organisere arbeiderene. Ole var også opptatt av vernearbeid. De hadde ikke den samme vernetjenesten som i dag, men sammen med rørleggerne og tømmerne kontrollerte de forholdene på byggeplassene. I mitt siste møte med han fortalte han selv en historie om de dårlige arbeidsforholdene under bygging av Tryvannstårnet i Oslo. Han reiste opp og fikk stanset arbeidet inntil sikkerheten var på plass. Noe som førte til at han fikk sparken for å ha forlatt arbeidsplassen sin, og for å ha blandet seg inn i ting han ikke hadde noe med. Medlemmene reagerte med å legge ned arbeidet, og det tok ikke mer enn en halv dag før han fikk tilbake jobben. Det hele skyldtes «en misforståelse» hadde direktøren sagt. Men jobben tok han ikke tilbake før det forelå en skriftlig unnskyldning. Noe han fikk.

**Ole Skog var en bauta i foreningssammenheng og har lagt ned mye arbeid i foreningen, samt betydd mye i utviklingen av den.**

Ved innføring av stemplingsuret på byggeplassene var oppfinnsomheten stor. Ole stemplet ikke for han hadde ikke fått opplæring. Etter at han ble vist hvordan det skulle brukes stemplet han og de andre inn, for sikkerhetsskyld, flere ganger om dagen. Dette og mye annen kreativ moro foregikk frem til murene på bygget murte inn hele stemplingsuret.

Ole hadde et brennende engasjement for foreninga. Da Ole en gang fikk høre om uorganiserte heismontører i Stavanger og i Kristiansand satt han seg i bilen sammen med Bjørn Andresen og kjørte av gårde midt på vinteren i Oles sagnomsuste Citroen 2cv som var uten varmeapparat, forteller Roy Magnussen. Det hører med til historien at montørene meldte seg inn i foreningen, og gikk dermed opp i lønn. Med den samme bilen kjørte han også gjerne lærlingen helt hjem etter jobb istedenfor til toget, selv om det ble flere mil med omvei.



Roy beskriver sin gamle læremester som leken. Hver dag før arbeid måtte det settes av tid til litt bryting. Lunsjen startet med løpekonkurranse til brakka og Ole vant hver gang. Bortsett fra den gangen læregutta var kreative og slang seg ned sjakta på wirene. Da ble det kjeft å få, så det ble med den gangen.

Han var opptatt av rettferdighet og var politisk engasjert. Fra 1965 til 1969 var han vararepresentant på Stortinget for Sosialistisk Folkeparti. Samfunnsengasjementet viste han

også under den tyske okkupasjonen da han hjalp folk å flykte fra tyskerne til Sverige. Gjemmesteder for at tyskerne ikke skulle finne de var i heissjakter.

Ole fulgte den teknologiske utviklingen i bransjen med stor interesse. På grunn av sin innsikt i logiske styringer ble han etterhvert lærer ved Teknologisk Institutt uten en annen formel utdanning enn heismontør. Før han vente tilbake til heisbransjen som instruktør og daglig leder på Heisbransjens Utdanningscenter i

1988. Ole er også forfatter av læreboka «Hydraulikk i Heismontørfaget». Han var opptatt av teknologi, data og samfunnet helt frem til det siste.

Våre tanker går til familien.

**Takk for alt.**

På vegne av Heismontørens fagforening, Tor-Erik Lundberg.



# GJENNOMGÅENDE KRAV TIL OPPLÆRING

TOR-ERIK LUNDBERG TOR-ERIK LUNDBERG/ODD JACOBSEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Det er et krav i Arbeidsmiljøloven at bedriften sørger for at de ansatte har nødvendig kvalifikasjoner for sikker utførelse av arbeidet. Riktig opplæring bidrar til at arbeidstakerne unngår ulykker, skader, sykdom og får faglig utvikling.

Det er ikke lett å vite hvilke retningslinjer eller metoder vi skal følge, hvis arbeidsgivere ikke gir god nok opplæring, fordi det er enormt mye dokumentasjon som er skrevet i et språk som kan være vanskelig å forstå.

## LOVENS KRAV

Arbeidsmiljøloven, Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning og Forskrift om utførelse av arbeidet stiller krav til opplæring av de ansatte som bruker utstyr og anlegg eller håndterer varer, stoffer eller

produkter, har nødvendig opplæring og øvelse i hensiktsmessig arbeidsteknikk, organiseringen av arbeidet, andre relevante forhold, og har nødvendige kvalifikasjoner for sikker utførelse av arbeidet. Arbeidsmiljøloven setter krav til at det legges til rette for at arbeidstaker gis mulighet for faglig og personlig utvikling gjennom sitt arbeid. Det skal gis tilstrekkelig informasjon og opplæring slik at arbeidstaker er i stand til å utføre arbeidet når det skjer endringer.

## DOKUMENTERT OPPLÆRING OG ØVELSE

Opplæringen skal bygge på en kartlegging av de farene du kan bli utsatt for i arbeidet. Opplæring skal bestå av praktisk og teoretisk opplæring som gir kunnskaper om alle sider ved arbeidsutstyret, regelverk og bruksanvisning. Det skal utstedes dokumentasjon på at praktisk og teoretisk opplæring er gitt. Opplæringen skal gis på et språk som arbeidstakerne forstår.

## UNGE OG NYE ARBEIDSTAKERE

Det skal være klart hvem som skal stå for opplæring og instruksjon av nye medarbeidere og hva opplæringen omfatter. Alle nyansatte skal ha informasjon om hvilke oppgaver som skal utføres, og hvilken opplæring som kreves. Ved ansettelse av unge arbeidstakere skal det tas hensyn til manglende arbeidserfaring, at de ikke er oppmerksomme på risiko og at de ennå ikke er fullt utviklet.

## ARBEIDSOPPGAVER MED SÆRSKILTE OPPLÆRINGSKRAV

Nedenfor er noen arbeidsområder

som kan berøre vår arbeidshverdag, hvor det er krav til særskilt opplæring i følge loven:

- Arbeid med kjemikalier
- Arbeid med asbest
- Varmt arbeid
- Arbeid med risiko for å bli utsatt for biologiske faktorer (sprøyter)
- Arbeid med arbeidsutstyr som krever særskilt forsiktighet
- Vedlikehold av arbeidsutstyr
- Arbeid med risiko for å bli utsatt for helseskadelig støy eller mekaniske vibrasjoner
- Arbeid med risiko for å bli utsatt for elektromagnetisk felt
- Montering, demontering, endring og kontroll av stillas
- Bruk av personløfter/lift
- Sikkerhetsskiltning og signalgivning
- Ergonomisk belastende arbeid

## HMS

Ansatte skal ha kjennskap til ulykker og helsefarer som er forbundet med arbeidet, og ha nødvendig kunnskap for å forebygge ulykker. Arbeidstakere skal få opplæring og øvelse i å bruke hjelpemidler, rømnings- og redningsutstyr, førstehjelpsutstyr og personlig verneutstyr.

## ELEKTRISKE ANLEGG

Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (FSE) stiller krav til nødvendig opplæring, øvelse og instruksjon i forskriften minst en gang hver 12 måned. Det skal gis årlig opplæring i førstehjelp ved ulykker forårsaket av elektrisk strøm minst en gang i året.



Det settes krav til opplæring på elektrotaljer som benyttes til personbefordring.

# Fra Sjakta

CHRISTIAN OLSTAD

**Navn:** Karianne Bye Aarup

**Bosted:** Lommedalen, Bærum

**Firma:** Opphei og HBU

Et kjent ansikt for de fleste er Karianne Bye Aarup. Heismontøren har tatt en prat med Karianne som jobber på utdanningscenteret.

**Når begynte du i faget?**  
I 1987.

**Hvordan fikk du interessen for heisfaget?**

Som tredje generasjon heismontør fattet jeg tidlig teknisk interesse. Om det ikke hadde blitt heis, hadde jeg nok jobbet med et annet elektrofag eller data.

**Det ryktes at du er den første kvinnelige heismontøren i norsk historie, stemmer det? Og hvordan har det vært å jobbe i et så mannsdominert yrke?**

I 1991 ble jeg den første kvinnelige heismontøren med fagbrev i Europa. Jeg liker meg godt i miljøet som jeg oppfatter som mer reelt enn i kvinnedominerte yrker.

**Når begynte du her på senteret? (HBU)**

Jeg var med på oppstarten av OPPHEI fra 1998, og fra 2002 ble jeg også leder for HBU. Etter å ha jobbet 3 år i Norsk heiskontroll og 3 år som konsulent er jeg nå tilbake og jobber faglig i OPPHEI og HBU.



Karianne Bye Aarup, første kvinnelige heismontør.

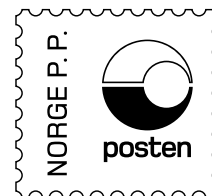
**Hva tenker du om faget og behovet for etterutdanning?**

Jeg tenker at den eneste måten vi heismontører kan møte fremtiden på er å være opptatt av faget vårt og styrke kompetansen vår. Å delta på kurs er en viktig del av dette. Både for å følge med på utviklingen og for å ha et bevisst forhold til jobben vi gjør. Kunnskap er makt:-)

**Hva går fritiden med til?**

Fritiden går med til to barnebarn og slektsgården Burud gård i Lommedalen, som jeg overtok for et år siden.





## Verv i Heismontørenes Fagforening per 27.08.18

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Leder	18 - 20	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	18 - 20	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	18 - 19	Alexander Jordnes	959 82 334	alexuj@icloud.com
Sekretær	18 - 19	David Coron-Andersen	480 06 131	davidcoron@msn.com
Kasserer	18 - 19	Frank Sig Hansen	932 05 222	kasserer@heis.no
Studieleder	18 - 20	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	18 - 20	Steinar Gærup	959 86 187	steinar.garup@tk-elevator.no
2. Styremedlem	18 - 19	Stian Pedersen	959 08 344	baanrud@gmail.com
3. Styremedlem	18 - 20	Kim Roger Simble	902 50 515	kim.simble@hotmail.com
4. Styremedlem	18 - 19	Edmund Berget	930 45 646	edmund.berget@gmail.com
5. Styremedlem	18 - 20	Håvard Hanslien	951 91 592	havard.hanslien@gmail.com
6. Styremedlem	18 - 19	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
Lærlingrep.	18 - 19	Elias Omrani	413 45 085	elias.omran@hotmail.com
1. Distriktsrep.	18 - 20	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
2. Distriktsrep.	18 - 19	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
3. Distriktsrep.	18 - 20	Trond Støkkan	970 12 354	trondstokkan@gmail.com
4. Distriktsrep.	18 - 19	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
<b>Andre oppgaver</b>				
HMS-ansvarlig	16 - 18	Øystein Holmberget	993 56 344	Oystein@holmberget.no
Lærlingsansvarlig	18 - 19	Even Thorstad	951 91 570	even_thorstad@hotmail.com
Redaktør	18 - 20	Tor Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomitè	18 - 20	Dan Terje Rønning	905 77 667	danterje@gmail.com
Kontrollkomitè	18 - 19	Roar Enerly	916 34 682	renerly@online.no
Sekretær	–	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Landssstyrerepresentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje.skog@gmail.com
<b>Avdelinger</b>				
Bergen	18 - 20	Trond Støkkan	970 12 354	trondstokkan@gmail.com
Drammen	17 - 19	Lars Selebø	995 30 820	Larzy88@gmail.com
Hedmark/Oppland	18 - 20	Kristoffer Saug Lie	950 56 349	kiffe_93@hotmail.com
Agder	11 - 13	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	14 - 16	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Tromsø	14 - 16	Jan Wahlgren	951 91 583	jab-wa@online.no
Nordland	17 - 19	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Trondheim				
Stavanger	18 - 20	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
Vestfold/Telemark	16 - 18	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	17 - 19	Frank Sig Hansen	932 05 222	frank.sig.hansen@hotmail.com
<b>Klubber</b>				
Otis	Hovedtill.	Stian B. Pedersen	959 08 344	baanrud@gmail.com
Otis	Oslo	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Euroheis	Oslo	Petter Rudsbråten	906 14 240	olp-r@online.no
Kone	Norge	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
Schindler	Hovedtill.	Alexander Jordnes	959 82 334	alexuj@icloud.com
Schindler	Oslo	Håvard Hanslien	951 91 592	havard.hanslien@gmail.com
Thyssen	Hovedtill.	Steinar Gærup	959 86 187	steinar.garup@tk-elevator.no
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kftthomassen@gmail.com
Ing Stein Knutsen	Hovedtill.	Arild Lyngøy	974 29 130	arild_lyngoy@hotmail.com
Ing Stein Knutsen	Haugesund	André Birkeland	410 04 256	
Heis-Tek	Bergen	Terje Fjeldstad	966 25 389	
Heis1 Tromsø (Orona)	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
Orona	Norge	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
GM Heis	Oslo	Nicolai Larsen Lund	489 92 053	nll@gmheis.no
Uniheis	Oslo	Emil Bariaas	982 30 876	emil@uniheis.no
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no
<b>Avdeling</b>	<b>Adresse</b>	<b>Telefaks</b>	<b>E-post</b>	
Oslo	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo	22 17 45 53	foreninga@heis.no	
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen		bergen@heis.no	
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger		VegardOlimstad@hotmail.com	